

דיני אמירה לגוי בשבת - א

שלחן ערוך אורח חיים רעו, ב

י"א דמותר לומר לא"י להדליק לו נר לסעודת שבת משום דסבירא ליה דמותר אמירה לא"י אפי' במלאכה גמורה במקום מצוה (ר"ן ס"פ ר"א דמילה בשם העיטור), שעל פי זה נהגו רבים להקל בדבר לצוות לא"י להדליק נרות לצורך סעודה, בפרט בסעודת חתונה או מילה, ואין מוחה בידם [ומוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידין [ב"ח ומ"א]]. ויש להחמיר במקום שאין צורך גדול, דהא רוב הפוסקים חולקים על סברא זו וע"ל סי' ש"ז. [ושל"ה החמיר אף לצורך גדול ושכן ראה נוהגים בקהלות חשובים שיושבים בחשכה במוצאי שבת אפילו בחתונה עד שאמרו הקהל ברכו וכן נהג הגאון הר"ש כשהיו סועדים אצלו סעודה שלישית ובפמ"ג מצדד להקל להדליק ע"י א"י במו"ש לצורך מצוה אף כשהוא עדיין בין השמשות וכ"ש בערב שבת בין השמשות לצורך מצוה דבודאי מותר כדלקמן בסימן שמ"ב ע"ש] וכתב משנה ברורה סימן רעו ס"ק כא אבל שבות דישראל עצמו לכו"ע אסור אפילו במקום מצוה:

פסקי תשובות אורח חיים סימן רעו אות ט

במלאכה גמורה במקום מצוה. והיא שיטת 'בעל העיטור' הידועה (הלכות מילה עמ' מ"ט א) שעפ"י הגמ' (עירובין ס"ז ב) שהותר אמירה לנכרי לצורך מכשירי מילה, הותר גם לשאר עניני מצוה.

וכאמור בהמשך דברי הרמ"א "רוב הפוסקים (רוב הראשונים שם) חולקים על סברא זו", כי אין להביא ראיה ממצות מילה, שעצמה הותרה בשבת, וגם לענין מכשירי מילה גופא מצינו לכמה מהראשונים שלומדים בדברי הגמרא שלא התירו אלא 'שבות דשבות'.

והרמ"א מכריע "ויש להחמיר במקום שאין צורך גדול", ושאר כל גדולי הפוסקים ונושאי כלי השו"ע הסכימו לאסור בהחלט בין בשבת ובין ביום טוב, ואפילו לצורך מצוה ולצורך גדול, וכן השו"ע בכמה מקומות סתם לאסור בהחלט, ובזמננו יש למחות ביד המקילין בזה, כי כבר פשט המנהג להחמיר, וביכלתנו למחות כי ישמעו לנו.

ואפילו לצורך מצוה עוברת שהיא מן התורה, כגון שופר ולולב, לא התירו 'אמירה לנכרי' במלאכות אורייתא, ואפילו יתבטל מלקיים המצוה, ורק מלאכות דרבנן (שבות דשבות) התירו לצורך מצוה או צורך גדול ושעת הדחק, וכפי שיבואר בהרחבה בסימן ש"ז (על שו"ע סעי' ה').

אלא אם אירע ומחוסר ידיעת האיסור עשה מי שעשה ע"י נכרי מלאכה דאורייתא (כגון הדלקת האור) במקום מצוה (לצורך תורה או תפילה, סעודת שבת, או לצורך אורחים, וכל שכן לצורך מצוה עוברת), יש להורות שרשאים ליהנות מהמלאכה, כי בדיעבד יש לסמוך על שיטת 'בעל העיטור' שלא לאסור ההנאה ממלאכה זו. לאפוקי אם ידע שאסור וידע שאין המנהג כבעל העיטור, יש לאסור ההנאה לכל, ולא חזי לאיצטרופי שיטת בעל העיטור - מלכים אומניך פ"ב הערה ג' בשם הגרי"ש אלישיב שליט"א.